

PRED (BRAČNI) UGOVORI

VUKOVIĆ & PARTNERS
Advokatska kancelarija - Law firm

(Pred)bračni ugovor

„Supružnici su ravnopravni“, Imovina supružnika može biti zajednička i posebna imovina, „Imovina koju su supružnici stekli radom u toku trajanja zajednice života u braku predstavlja njihovu zajedničku imovinu“, „Supružnici odnosno budući supružnici mogu svoje imovinske odnose na postojećoj ili budućoj imovini urediti ugovorom (bračni ugovor)“, samo su neke od odredaba Porodičnog zakona Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 18/2005, 72/2011 - dr. zakon i 6/2015) – u daljem tekstu: **Zakon**, kojima se definiše odnos emotivnih partnera, pretežno sa imovinskog, odnosno materijalnog aspekta.

Možemo reći da je donekle opštepoznata činjenica svima, ne samo ljudima iz sfere pravnog obrazovanja, da je imovina koju supružnici „unose“ u brak njihova posebna imovina, kao i da je ona imovina koju steknu radom u toku trajanja zajednice života u posebnom režimu i da predstavlja njihovu zajedničku imovinu.

Međutim, šta to suštinski znači, koje su posledice ovakvog razlikovanja u praksi, kao i u kojim sve segmentima i na koji način se može izbeći zakonski režim podele imovine, u slučaju razvoda ali i za vreme trajanja braka, biće detaljnije pojašnjeno u nastavku teksta koji sledi, sa naročitim osvrtom na zaključenje (pred)bračnog ugovora između budućih, odnosno sadašnjih supružnika.

I POJAM I PODVOĐENJE POD IMPERATIVNE ZAKONSKE NORME

Na samom početku, potrebno je napraviti jasnu distinkciju između termina koji se koristi u kolokvijalnom govoru – „predbračni“ ugovor, i termina koji poznaje Zakon – „bračni“ ugovor.

Naime, suštinski se ne radi o dva odvojena, posebna instituta koji se razlikuju, naprotiv, u pitanju je jedan isti ugovor, odnosno ugovor koji ima istu svrhu, i čiji je pravilan naziv definisan Zakonom, te je termin koji bi trebalo koristiti „bračni ugovor“. Međutim, činjenica koja je verovatno dovela do ustaljenog termina „predbračni“ ugovor koji se uglavnom koristi u svakodnevnom govoru, leži u jednoj od uvreženih zabluda, a to je da se ova vrsta ugovora mora zaključiti pre stupanja u bračnu zajednicu – što nije istina.

Supružnici, odnosno budući supružnici mogu svoje imovinske odnose na postojećoj ili budućoj imovini urediti ugovorom, stoga postojanje institucije braka u momentu donošenja odluke / zaključenja bračnog ugovora ne samo da nije presudno, već nije od suštinskog značaja. Sa druge strane, volja partnera da stupe u brak i želja za regulisanjem imovinskih odnosa to svakako jesu.

II PREDRASUDE

Postoji veći broj predrasuda i pogrešnih shvatanja koji se vezuju za bračni ugovor, i koji neretko dovode i do pogrešnih izbora.

II.I Jedna od njih proizilazi iz prefiksa „pred“ koji se koristi u kolokvijalnom govoru, i koji može da asocira na to da je važno stanje i status supružnika pre ulaska u brak, odnosno da navede na razmišljanje da ako vrednost posebne imovine koju supružnici „unose“ u brak nije značajna, onda ni potreba za zaključenjem bračnog ugovora ne postoji.

Navedeno je netačno, s obzirom da sva imovina koju su supružnici na bilo koji način stekli pre sklapanja braka, po samom Zakonu predstavlja njihovu posebnu imovinu kojom mogu slobodno da raspoložu, i uvek zadržava režim „posebnosti“. Upravo iz tog razloga, u slučaju da dođe do podele bračne tekovine u nekom trenutku trajanja bračne zajednice, ili nakon razvoda braka, ova imovina ne predstavlja predmet podele.

II.II Predrasuda koja nije tako retka, tiče se mišljenja da bračni ugovor mora da se odnosi isključivo na imovinskopravne aspekte braka. Međutim, on može da sadrži i druge odredbe koje se odnose na uređivanje zajedničkog svakodnevnog života i obaveza činjenja, trpljenja, davanja, nečinjenja, a koje nisu imovinskopravne prirode.

Istina, čak i bračni ugovor kojim se regulišu isključivo imovinski odnosi još uvek nije dovoljno zaživeo u našoj zemlji, a korak napred koji ujedno predstavlja i korak dalje od našeg mentaliteta generalno, bio bi unošenje odredaba u ugovor koje na bilo koji način uređuju bračnu svakodnevnicu. Bilo bi protivno našim prinudnim propisima, javnom poretku i dobrim običajima ugovarati neke stvari koje su uzgred, dozvoljene u drugim pravnim sistemima, npr. da supružnik ne sme povećati svoju telesnu težinu iznad ugovorenog praga, ili da žena mora imati supružničke odnose sa bračnim partnerom određen broj puta u nedelji. Ovakve i slične odredbe u bračnom ugovoru u našoj zemlji, bile bi smatrane apsolutno ništavim. Sa druge strane, bračni partneri mogu ugovoriti uzajamnu obavezu na isplatu odgovarajuće novčane naknade od strane jednog supružnika koji se nemoralno ponašao i bio neveran/na drugom supružniku, ukoliko do razvoda braka dođe. Međutim, ovakve i slične odredbe svakako predstavljaju retkost.

II.III Većinu ljudi u Srbiji, čak i one iz javnog života, pa i one malo bolje „situirane“ i imućnije uspešne i obrazovane ljude, bračni ugovor na prvi mah asocira na glamur, pa i na svojevrsnu ekscentričnost. Ovakvo shvatanje bračnog ugovora povezano je sa mišljenjem da je isti praćen nekakvim posebnim načinom i shvatanjem samog života, da je „rezervisan“ za neke nesvakidašnje ljude, da je nespojiv sa pravom, istinskom ljubavlju i iskrenim emocijama koje mogu da postoje između dvoje ljudi. Zašto je to tako? Zašto bismo unapred dogovarali kako ćemo da podelimo ono što steknemo dok smo zajedno, ako se volimo i zaklećemo se na ljubav do kraja života, zašto se unapred ograničavamo i potpisivanjem još jednog papira oročavamo našu ljubav? Zašto ako su emocije iskrene partner želi da potpiše bračni ugovor i stavi do znanja onom drugom šta nikada neće biti njegovo?

Ukoliko čitaocima ova pitanja deluju potpuno logično i podstiču ih na razmišljanje u pravcu pronalaska tačnog odgovora, može biti da ste na pogrešnom putu. O cilju zaključenja bračnog ugovora će biti više reči u narednom delu teksta.

II.IV Iako je, slobodno možemo reći, već opštepoznata činjenica da je po našem pravu vanbračna zajednica izjednačena sa bračnom¹ u skladu sa Zakonom, i da je tretman vanbračnih partnera skoro u svemu izjednačen sa tretmanom bračnih, i dalje izaziva nedoumicu i blago čuđenje činjenica da i vanbračni partneri mogu zaključiti „bračni“ ugovor. Iako termin u ovom slučaju nije adekvatan i ne odgovara stanju u praksi, vanbračni partneri ne samo da mogu da zaključe bračni ugovor, već je to i poželjno, imajući u vidu da na taj način čine nespornom i činjenicu otpočinjanja ove zajednice, koja kasnije, kako se u praksi ispostavilo, često bude veoma sporna.

III CILJ BRAČNOG UGOVORA I „OBILAŽENJE“ ZAKONSKE PRETPOSTAVKE

Postojanje bračnog ugovora znači i postojanje unapred uređenih imovinskih odnosa bračnih / vanbračnih partnera, koje postaje bitno i ostvaruje svoju svrhu najpre u slučaju donošenja odluke o razvodu braka, odnosno rastanku između partnera.

Postoji veći broj slučajeva koji podrazumevaju nesrazmernu visinu primanja jednog i drugog supružnika, odnosno partnera, koja postoji u momentu zaključenja braka i vrlo je realno očekivati da će se nastaviti i u budućnosti. Ovakvi slučajevi odnose se na ne tako mali broj primera u praksi, gde jedan od partnera ima sopstvenu firmu koja ostvaruje visoke prihode, dok njegov partner nije zaposlen i ne ostvaruje prihode; ili gde je jedan od partnera uspešan biznismen, glumac, sportista koji svojim angažovanjem i uspehom na poslovnom polju, i naravno zaradom koju ostvaruje, čini zaradu svog partnera potpuno minornom u odnosu na njegovu; gde je jedan od partnera u brak uneo posebnu imovinu od koje nastavlja da tokom braka ubira prihode, i tako dalje.

Kada dođe do razvoda braka, ljudi često dosta dramatično i fatalno pristupaju istom, što nikako nije uvek neopravdano, naročito s obzirom na to da rasturanje porodice neretko i dođe kao posledica ne prestanka ljubavi i poštovanja, već i kao posledica osećanja otuđenosti, posvećenosti drugim vrednostima i nemogućnosti dolaska do dogovora i pronalaženja zajedničkog jezika čak i oko najbanalnijih svakodnevnih stvari.

U ovom moru pomešanih osećanja, uglavnom onih ružnih, osećaja poraza i sujete koja ponekad prevladava, često se desi da čujemo onu čuvenu rečenicu – „*Ja nju /njega više ne poznajem, kao da nisam oženio / se nisam udala za istu osobu*“.

Zakonska pretpostavka je da sva imovina stečena radom u toku trajanja bračne / vanbračne zajednice, predstavlja zajedničku imovinu partnera. Dakle, zarade koje partneri ostvaruju po osnovu svog rada, kolike god one bile, pripadaju partnerima podjednako. Iz samo nekolicine primera napred navedenih, može se zaključiti da zakonski režim uređenja zajedničke imovine koji je uveo pretpostavku jednakosti i ravnopravnosti, jednostavno ne prati uvek realan životni tok, partnerske odnose, njihove želje i htenja, usled čega se kao najadekvatniji korektiv navedenog javlja upravo bračni ugovor.

Partneri mogu ugovoriti način raspodele imovine stečene u braku u skladu sa svojim ulogama i doprinosom, tako što će na primer predvideti raspodelu u procentu 70% : 30%, ili tako što će jasno formulisati da svi prihodi koji će u budućnosti biti ostvareni a koji istovremeno potiču od posebne imovine jednog od partnera, umesto da pripadaju po 50% oboma, pripadaju samo onome čija imovina je u pitanju.

Svakako da ovo „isključivanje“ zakonskih normi uvek mora biti u granicama poštovanja javnog poretka Republike Srbije, tako da ugovaranje mora ostvariti svrhu u skladu sa autonomijom volja ugovornih strana, ali na način koji ne vređa naš pravni sistem i ne podrazumeva izigravanje normi na očiglednu štetu jedne od ugovornica kao individue, ali i čitavog pravnog sistema posledično.

¹ „*Bračna versus vanbračna zajednica – pravo nasleđivanja*” – Novosti objavljene na sajtu advokatske kancelarije Vuković i partneri 31. avgusta 2020. godine.

IV KAKO SE ZAKLJUČUJE BRAČNI UGOVOR?

Zaključenju ovog ugovora prethode pregovori, koji ne moraju biti iscrpljujući i dugi, naravno u zavisnosti od toga šta se bračnim ugovorom želi postići, i da li „dominantnija“ strana pokušava da ispregovara nešto što drugoj strani nije u potpunosti ili samo delimično prihvatljivo.

Posle faze pregovora svakako sledi vrlo detaljno i pažljivo uobličavanje iskazanih volja u ugovorne odredbe. Imajući u vidu da je važno verno preneti na papir ono što je izrečeno, uvek je potrebno konsultovati advokata ili drugo stručno lice koje ima iskustva u sačinjavanju pisanih dokumenata.

Bračni ugovor se zaključuje pred javnim beležnikom, u prisustvu ugovornica i/ili eventualno njihovih punomoćnika, i to u formi javnobeležnički potvrđene (solemnizovane) isprave. Stoga, javni beležnik je dužan da partnere koji pristupaju zaključenju upozori na to da se zaključenjem bračnog ugovora isključuje režim zajedničke imovine propisan zakonom, i to navodi u svojoj klauzuli kojom potvrđuje ovaj ugovor. Ukoliko su istim obuhvaćene nepokretnosti, poželjno je upisati činjenicu postojanja bračnog ugovora u katastar nepokretnosti, i na taj način svim trećim, potencijalno zainteresovanim licima jasno staviti na uvid da je konkretna imovina obuhvaćena posebnim režimom.

Ovo može biti naročito korisno i značajno za poverioce nekog od supružnika / vanbračnih partnera, koji su u nameri da svoje dospelo potraživanje pokušaju da namire iz imovine svog dužnika izvršili potrebne provere u javnim registrima, te u skladu sa tim mogu da pažljivo planiraju korake koje će preduzeti prilikom dolaska do svog cilja – potpune naplate potraživanja.

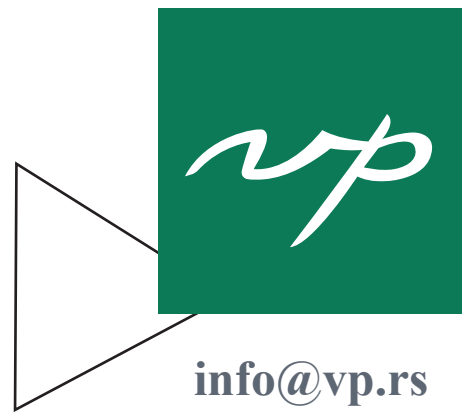
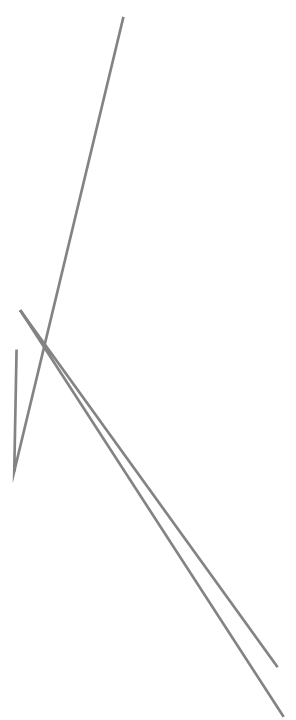
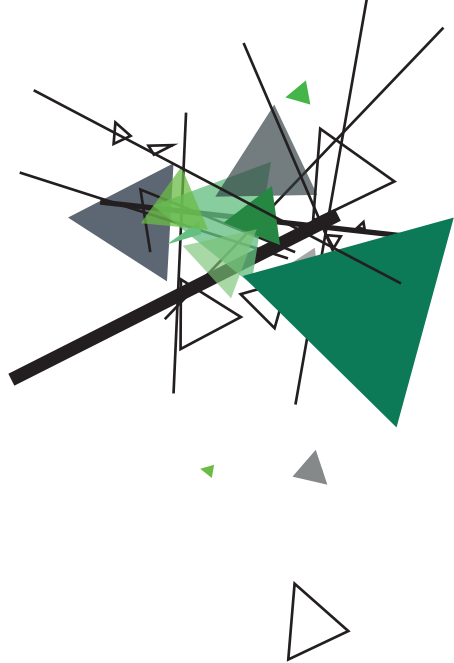
V ZAKLJUČAK

“Brak se uređuje zakonom samo onda kad ne može drukčije. Zbog toga ne dozvolite da vam zakon uređuje brak. Uredite ga sami, lepše i humanije nego što bilo koji zakon to može da predvidi”.¹

Cilj ovog teksta jeste da ukaže na to da nema ničeg lošeg u tome da odrasla osoba postupa oprezno u vezi sa koracima koje preduzima u životu, naročito onda kada kao u konkretnom slučaju, postoji upliv emocija koji nije zanemarljiv. Ljudi vrlo često u besu, afektu koji može potrajati, usled poverenja koje je prokockano, neverstva ili prosto promene u karakteru mogu preduzeti radnje iz čistog inata i želje da naškode svom partneru jer se osećaju povređeno.

Ne treba da bude odraz nepoverenja niti manjka ljubavi činjenica da postoji bračni ugovor između partnera koji su ostvareni ljudi, i svesni da u životu mogu nastati neke od nepredviđenih posledica upravo iz razloga što na vreme nisu preduzeti koraci i mehanizmi zaštite sopstvenog integriteta.

¹ Duško Radović, sentenca

info@vp.rs

www.vp.rs

